

Jämtland/Härjedalens spelmansförbund 75 år

Historik om J/H spelmansförbund

Under 75 år har stämman hållits på dessa platser:

Östersund	17	Hede	2	Borgvattnet	1
Offerdal	9	Häggenås	2	Bräcke	1
Hammarstrand	4	Klövsjö	2	Fors	1
Strömsund	3	Mattmar	2	Frösön	1
Stugun	3	Mörsil	2	Gäddede	1
Sveg	3	Oviken	2	Hammerdal	1
Vemdalen	3	Åre	2	Hoverberg	1
Föllinge	2	Alsen	1	Kälarne	1
Hallen	2	Berg	1	Ytterhogdal	1

1950 och 1952 blev det inga stämmor.

Sedan 40-årsjubileet 1988 har stämman varit på dessa platser:

1989	Offerdal	2007	Offerdal
1990	Vemdalen	2008	Offerdal
1991	Berg	2009	Offerdal, namnbyte från Heimbygdas spelmansförbund till nuvarande
1992	Borgvattnet	2010	Offerdal, beslut om att hålla stämman på Jamtli i fortsättningen
1993	Hallen	2011	Jamtli
1994	Häggenås	2012	Jamtli
1995	Strömsund	2013	Jamtli
1996	Alsen, Backgården	2014	Jamtli
1997	Frösön Stocke Titt	2015	Jamtli och Stocke Titt
1998	Hammarstrand, 50-årsjubileum	2016	Jamtli
1999	Sveg, beslut togs om att hålla stämman på tre platser i tur och ordning	2017	Jamtli
2000	Offerdal	2018	Jamtli
2001	Stugun	2019	Jamtli
2002	Vemdalen, riksspelmannsstämman och Zornmärkesuppspelningar	2020	Ingen stämman pga pandemi
2003	Offerdal	2021	Ingen stämman, riksspelmannsstämman i samband med Zornmärkesuppspelningar samt Lapp-Nilsdagar i Offerdal
2004	Stugun	2022	Jamtli, första efter pandemin
2005	Vemdalen	2023	Jamtli, 75-årsjubileum
2006	Offerdal, beslut om att hålla stämman på en plats i fortsättningen		

Ordförande har varit: 1989-90 Jan Raihle, 1991-95 Folke Starkman, 1996-99 Per Runo Hurtig, 2000-01 Calle Hernmarck, 2002-05 Gunnel Eriksson, 2006-07 Rickard Näslin, 2008 vakant, 2009-10 Kjell-Erik Eriksson, 2011-14 Leif Olsson, 2015-16 Jorun Olsson, 2017 Leif Olsson, 2018 Amanda Östling, 2019-20 Dennis Isaksson, 2021-23 Beret Bertilsdotter

Mina år med Heimbygdas spelmansförbund av Rickard Näslin

När jag nu har blivit ombedd att inför spelmansförbundets 75-årsjubileum bidra med något slagshistorik får det bli via egna tillbakablickar och personliga reflektioner från 1979 och framöver. Under 70-talets folkmusikvåg hade vi i den grupp unga spelmän som gick under namnet Lekstulaget av olika skäl betraktat oss som något slags rebeller i relation till Heimbygdas spelmansförbund, (numera Jämtland-Härjedalens spelmansförbund)! Vi var bl. a skeptiska till det då förhärskande notspelet men besökte ändå en och annan Jämtstämman och "svartspelade" såsom framgår av denna insändare i LT efter stämman i Mörsil 1974. Klicka på bilderna för att läsa dem (gäller inte alla).

Vi var förstås inte heller medlemmar på den tiden. (Mera om detta finns att läsa i mina artiklar om "Folkmusikvågen i Jämtland" och "Lekstulaget, en jämtländsk folkmusikgrupp" som återfinns på min hemsida: Kulturlokalen/spelrummet.)

I samband med spelmansstämman i Åre 1979 var tiden mogen att ändra på den usla relationen mellan oss i Lekstulaget och Spelmansförbundet! Då kom nämligen dåvarande Vice ordföranden Gun Rickardsson fram till mig och tog med mig bakom en lada på Hembygdsgården och ställde frågan: "skulle du kunna tänka dig att vara med i styrelsen för spelmansförbundet?" OK sa jag, och tänkte att "nu finns det möjligheter att ändra på saker och ting!" Det samtalet ledde till att jag kom att delta i styrelsearbetet 14 år framöver som ordinarie ledamot i styrelsen, (förutom ett par år som suppleant då jag bedrev diverse studier på annan ort) Några minnen från den perioden och från tiden som ordförande i början av 2000-talet tänker jag här plocka fram med hjälp av mina sparade tidningsurklipp.

1980-talet

Under dåvarande ordföranden Jan Raihles ledning tog vi i styrelsen initiativ till ett par evenemang som kan vara värda att omnämnas. Exempelvis arrangerade vi 1982 den första spelmanstävlingen sedan 1915 på Jamtli. En föregångare till 90-talets Gregoriekappleikar!

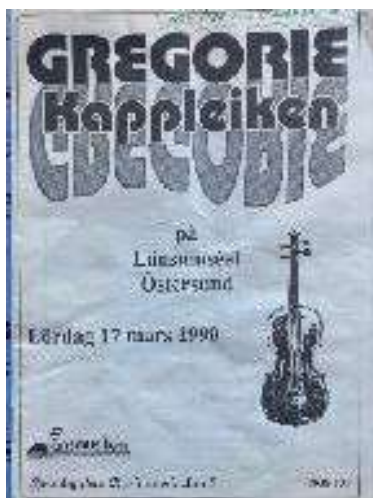
1983 diskuterade vi också bristen på engagemang från Läns museets sida vad gällde att lyfta framlänets folkmusik! Bl.a. genom att inte ha någon anställd med kompetens att ha hand om det immateriella kulturarv som fanns samlat i arkiven i form av inspelade låtar, visor och berättelser.

När inget hände efter några års framstötar beslöt vi oss för att sätta hårt mot hårt och hota med att lämna föreningen Heimbygda om inte något radikalt hände! Förutom att man tog tag i och samlade och ordnade allt inspelat material på lämpligt sätt för att göra det mera tillgängligt önskade vi att det inrättades ett särskilt rum för länets folkmusik. Jag fick i uppdrag av styrelsen att boka tid med högsta chefen, Landsantikvarien Sten Rentzhog för att ställa ultimatum. Några dagar senare stegade jag in till honom fast besluten att genomdriva våra önskemål! Det mötet visade sig vara som ”att slå in en öppen dörr” då Sten Rentzog redan hade en fullt genomtänkt plan för att gå oss till mötes på alla sätt! Åren framöver hände en hel del i Läns museets och Spelmansförbundets regi. 1985 stod ett spelmansrum färdigt på museet. 1988 anordnades den första Gregoriestämman, vilken ett par år senare skulle omvandlas till den årligen återkommande Gregoriekappleiken (numera Gregoriebalen).

Gregoriekappleiken

Vi hade under hela 80-talet diskuterat nya former utöver den årligen återkommande spelmansstämman i syfte att locka fler ungdomar till folkmusiken. Och nu arrangerade vi den första kappleiken på Läns museet under Gregoriehelgen 1990.

Året därpå, våren 1991, slog Ulla-Britta Johansson och jag följe med vår ordf. Folke Starkman till SSR:s (Sveriges spelmäns Riksförbunds) årsstämma i Borås. På det hotellrum där Folke bodde kläckte vi en senkväll den idé som skulle gå under namnet "Trestegsraketen"! En plan som syftade till att åren framöver trygga återväxten för den jämtländska folkmusiken och dansen. Vi skullesöka pengar för årligen återkommande kappleik, ungdomsläger samt en kurs för att fåihop musiken med dansen igen. Tack vare våremminente ordförande erhöll vi 94 000 kr i "eldsjälspengar" från Länsstyrelsen till "trestegsraketen"! Därutöver hade vi något år tidigare även lyckats förmå Länsmusiken att tillsätta en

Folkmusikkonsulent-tjänst för en treårsperiod. Denne hjälpte oss med att planera och genomföra dessa arrangemang åren framöver. Det blev Håkan Roos, Frösön som fick och skötte den uppgiften med bravur.

I samband med spelmansstämman i Hallen 1992 arrangerade vi så ett ungdomsläger som i sin omfattning slog alla tidigare rekord! Här ser vi nedan till vänster Folke Starkman och Ulla-Britta Johansson stolta posera framför den årskullen. (Själv agerade jag lärare på kursen.) I samband med stämmorna framöver hölls dessa ungdomsläger med rekordmånga deltagare varje gång. Till höger nedan artikel från ungdomslägret i Strömsund 1995

I och med min anställning som lärare på Birka Folkhögskola jan-93 så föll det sig naturligt att arrangera den första helgkursen i folkmusik och dans där.

1992 hade Gregoriekappleiken vuxit sig stor och arrangerades på Storsjöteatern det året! Från och med 1993 och åren framöver arrangerade vi Gregoriekappleiken på Gamla Teatern.

Gregoriekappleiken var under en dryg tio-årsperiod en stor och enastående begivenhet i folkmusiksverige vilket framgår av dessa artiklar.

Bäddat för Kappleik av hög kvalitet i vår

OSTERSUND (LT)
 I vårt land lär det enligt Heimbygdas Spelmansförbunds ordförande, Folke Starkman, finnas bara ett rejält tävlingsforum för låtspelare, spelmanslag och folkdansare, nämligen vår egen Kappleik.

Den 12 mars, under hela dagen, i samband med Gregoriemarknaden, arrangeras Gregoriekappleiken på Slottssteatern i Östersund.

Hittills är ett 150-tal personer från vårt län, Trondelag, Dalarna, Västernorrland och Finland anmälda, och av dessa kan noteras ett tiotal riksspelmän.

– Det mesta talar för att det blir en mycket hög kvalitet på årets Kappleik, säger Starkman.

Starkman påpekar att man i år visserligen gör Kappleiken till en tävling, men att man ändå vill fena ner tävlingsmomentet, så att deltagarna i första hand skall tävla mot sig själva.

Deltagarna spelar och dansar inför en domarskara och juryen i regionen pågår just nu uppladdningen för fullt.

Själva Kappleiken pågår under hela lördagen, och under kvällen blir det en folklorstak som rö som avslutas med dans på Gamla Teatern i Östersund.

Ingvar Ericsson

Olav Molander, folkelundande dansadministratör av Kappleiken, Heimbygdas Spelmans

I samband med Riksspelmansstämman i Vemdalen 2002 kunde man konstatera ett trendskifte ikönsfördelningen bland deltagarna i ungdomsläget. Och Gregoriekapleiken blev återigen en succé!

Fotograf av Anders Johansson. Bilderna är publicerade i samarbete med Vemdalens Tidning. Bilderna är publicerade i samarbete med Vemdalens Tidning.

Morgondagens spelmän mest kvinnor

Är det en publik som helst vill se kvinnor spela? Det är frågan som ställs i samband med morgondagens spelkonserter i Vemdalen. Det är en fråga som ställs i samband med morgondagens spelkonserter i Vemdalen. Det är en fråga som ställs i samband med morgondagens spelkonserter i Vemdalen.

Kapleiken

- en succé som återkommer

Fjolårets upplaga av Heimbyggnads Spelmansförbunds och Svenska Ungdomslägets Gregoriekapleik blev en stor succé.

Så klart att vi då är Kapleiken i åren - och nu med oss, berättar rikspelman Folke Stårkman.

Under gästkapleikerna vill arrangörerna inte en begränsning för de som har varit och som vill vara med.

När årligen återkommande Kapleik ska vara som en spöke för de egna ärenden i spelaren - och därmed, sångarna Folke Stårkman.

Under hela spelkonserterna Kapleiken, som är en succé som återkommer.

och gör en bedömning vad som är tillräckligt enligt våra dilettanter och traditioner.

- Vi försöker ta med oss ungdomsläget. Det ska vara en gyllare med sig själv. För jag en utgångspunkt i att ska det vara något som inte ska vara.

Detta är en berättelse om Kapleiken och dess historia. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia.

Sidney Jämtland

På 80-talet arrangerade vi tillsammans med Länsmusiken årligen återkommande s.k. Jämtländska helkvällar! Denna tradition återupptogs i anslutning till Gregoriekapleiken under några år i början av 2000-talet. Vi kallade den nu Absolut Jämtland.

Gregoriekapleiken bjöd på förnyelse och ungdomlighet

I årets upplaga av Kapleiken bjöd på förnyelse och ungdomlighet. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia.

Myrten Larsson bjöd på förnyelse och ungdomlighet. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia.

Parallellt arbetar vi med att göra Kapleiken till en succé som återkommer. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia.

Myrten Larsson bjöd på förnyelse och ungdomlighet. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia.

Parallellt arbetar vi med att göra Kapleiken till en succé som återkommer. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia. Det är en berättelse om Kapleiken och dess historia.

En jämtländsk kväll på Folkets Hus

Prunkande blommor av musik

En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

Folkets Hus i Jämtland. En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

Folkets Hus i Jämtland. En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

Härjedalen vinnare i Gregoriekappteiken

En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

Absolut publiksuccé!

En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

Folkets Hus i Jämtland. En kväll av jämtländsk musik och dans på Folkets Hus i Jämtland. En kväll av musik och dans som är en del av den stora kulturfestivalen som pågår i Jämtland under sommarmånaderna.

SP 13.2002

Arrangörerna av Absolut Jämtland har verkligen lyckats

Med ett stiver av Gipsorkesterledare på scenen var i fjolens Teaterfestivalens första gipsorkester i Jämtland. Absolut Jämtland är en absolut folkemusikfestival som hölls i Jämtlands läroverk.

Teaterfestivalen är en av de största i länet och har varit i gång sedan 1970-talet. Absolut Jämtland är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet. Absolut Jämtland är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet.

Den absoluta folkmusikdagen

Jämtingarna 2002 var hövligt utvalda för att spela i Jämtlands läroverk. Det var en stor framgång för arrangörerna och publiken.

Jämtlandskvällarna var verkligen lyckade arrangemang som framgår av ovanstående artikel!

Inför 2001 års spelmanstävling i Stugun arrangerade spelmansförbundet i samarbete med Stuguns hembygdsförening en skolturné med östjämmtska låtar på repertoaren.

SP 5.6.2001

Ett förspel inför sommarens spelmanstävling i Stugun

Låtar från Stugun, Stugun och Ragunda lades på repertoaren av Stuguns Hembygdsförening och Stuguns Spelmansförbund i samband med Stuguns Spelmansstävling i Stugun. Stuguns Spelmansförbund är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet.

musik

För gung i tiden kallar för en skivutgivning. När låtarna är färdiga i de bästa av tillfällen ska de vara i stället av låtar.

Stuguns Spelmansförbund är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet. Stuguns Spelmansförbund är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet.

Arrangerade

Stuguns Spelmansförbund är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet. Stuguns Spelmansförbund är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet.

Rikard Fästa, Göran Andersson och Lasse Sörbe spelade låtar från östjämtingarna i Stuguns Spelmansstävling. De tre spelarna var medlemmar i Stuguns Spelmansförbund.

Stuguns Spelmansförbund är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet. Stuguns Spelmansförbund är en av de största folkemusikfestivalerna i länet och har varit i gång sedan 1990-talet.

Tyvärr och av anledningar som jag inte kan dra mig till minnes nu, klingade intresset för kappleiksformen ut i början av 2000-talet! Den sista kappleiken som arrangerades av Förbundet var under 2004 som jag kan förstå utifrån mina sparade urklipp.

Under en treårsperiod verkade jag även som ordförande i Spelmansförbundet som senare skulle byta namn till Jämtland-Härjedalens spelmansförbund. Bl.a. fick jag möjligheten att i samband med spelmanstämman i Offerdal 2006, dela ut Lapp-Nilsmedaljen till den alltför tidigt bortgångne spelkamraten från Lekstulagstiden, Olle Simonsson.

